

ملوانكهی هه زارده نكهی
شارباژیر

چاپی یه كهه م سالی ۱۹۸۵ بوو

پیشکشه:

تۆوی پریاسکهی بییری هه‌لیژیر
ده‌چینم له ژیر ...
گۆل خونچه‌کانی باخچه‌کانی تر
ملوانکه‌ی هه‌زار دهنکه‌ی شارباژیر
ده‌که‌مه دیاری
گه‌ردنی سپی .. ناوچه‌کانی تر

کور و هک ته‌زییح و کچ و هک ملوانکه
بیکه‌نه ده‌ست و ملیان ئهم و ئهو
بشگاته گه‌ردن دارینی لانکه
ساوا بخاته شنه و خه‌نده و خهو

جه‌مال شارباژیری
١٩٨٥

تەلبەندى خەمىك گىيانى تەنيوم
چاۋە چاۋىتى بۆكەلە بەرى
ئاي كە دەمىكە چوارتا نەيدىوم
ئاخ بۆرپەرى ، ھاناي من بەرى

چوارتاي مەلبەندى شىرىنى و تالىم
نامۆيى دەكەم بە پەرۆشەۋە
چوارتاي دۆشەك و لىفەى مندالىم
تا بمخاتەۋە .. خەۋى خۆشەۋە

چوارتاي سەرەتاي دىپرى داستانم
تا بمكاتەۋە باۋەشى گەرمى
چوارتاي دۆستان و خۆشەۋىستانم
بەسەرما بىننىت دەستىكى نەرمى

چوارتا، ئاخ چوارتا ، چوارتا ، داخ چوارتا
نيۋە خنكاۋى نيو تەم و مژم
كەى بەناۋ باخچە و پەزى بنارتا
تير برۆم و بيم ، تير ھەلت مژم

" ۲ "

شەيدام بۆ گەشتى " سەرسىر " و " گەردى "
لەسەر تەپۆلكى ، دايدەم ئانىشكى
دار و دەوھن و گيا و گل و گەردى
ماچ كەم بە نىگام تا تاسەم دەشكى

لە كانىلەى ژىر كەلەژى شۆردا
كە قونار پىرچ و ، توتىر ك نىنۆك
دېنىت بەسەرى دەم و چاۋ شۆردا
وھك جوتيارىكى تىنوۋ دادەم چۆك

بە دامىن پانى جووتە باسكدا
رايەل كەم پەتى لاپى جار جارە
مارەيان بكەم لە يەك چەپكدا
رىحانە كىۋى و گولە جوتيارە

" ۳ "

كچە شوان لە پال كىۋى " مۆمكى " دا
بۆى ھەلكردىت ، باسك و بازوو
خرەى بىت لەناو سنگ و مەمكىدا
ھەتا سەر پىشتىن چىنگ چنە مازوو

تەوراس بەدەستىش گەلا داھىنىت
مەلۆ مەلۆ بۆ باۋەشى بخشىت

ههفتهی داهاتوو چارۆکه بیئیت
گهزۆی تهکاوی خاوی تیکوشیت

" ۴ "

له " گهزۆی " نازۆی گهز گهز بالآ کات
خۆی بو ههروهز ئال و والآ کات
ئهو مهشکۆلهیهک دوو به قۆلهوه
" حهمه " ش گهرووده له دوو قۆلهوه
یهکههه ئهوهندهی دیراو بهستوووه
دووهم نازه خان پهکی خستوووه
دهسا نازه خان ، بزهی بدهرۆ
با ماندووویهتی ، بکاته دهرو

" ۵ "

له " رهوکی " له پال کهلهکی وهردا
له پهنا پووشی پاری قژ زهردا
بیریکی ورد بین خۆی له خاک وهردا
دوو کوپله شیعی بکات به سهردا

جووتیار بیئووسی نهقیزه بهدهست
هو هو بنوسیت لهسهه پشتهی گا
هوۆ ژیانه و هوۆ رههجه و هوۆ مهبهست
خهرمانه و مانه و ریگایه و جیگا

ههموو هیلیکی گاسن له پهریز
دهبیته به تهشتیک ههویری بهپیژ

ھەموو ھۆ ھۆ ھۆ يەك دەبىت بە نانېك
گەدەى برسېھەك دەگرېتە ئامېز

بە قابلەمەيەك قېوولې ساوەر
قەرەخەرمانېك بۆ يار و ياوەر
يا نېسكېنەيەك ھەر بە خورېنى
بېنى پېوھ نېى ھەلې قورېنى

" ۶ "

بە بەردەبازى لوسى " دۆلې " دا
گورجە ھەنگاوى ترازاو ھەلنېم
خورېلكە تەپلې گۆمىلكە لېدا
خۆشم دوو بەستەى خۆشى بۆ بلىم

" ۷ "

بە كەشىەى پىشتى " حاجى مووسا " وھ
دەست بگرم تاكوو لوتكە و مېزەرى
لەگەل ھەر چوارلاى چوارتاي چەوساوه
بە قەتارەوھ ، ھۆرەى كۆچەرى

لە دوورېش بالى تېشكى نېگاي پوون
بفرېت بۆ لوتكەى سەر پېرەمەگرون
كە لە شېوھدا دەلېى زەردەشتە
كاتېك خور قالى كۆتايى گەشتە

" ۸ "

لهسای پهیکه‌ری ئه‌سپی بی زینی
سنگ پانی شاخی " به‌ردی قه‌لی " دا
که‌وا نیشانه‌ی شی‌ی نه‌به‌زینی
هه‌لگرتوو هه‌ک نه‌عه‌ته لی‌دا

به‌سته و سروودی سه‌رکه‌وتن سه‌رخه‌ین
شاخی سه‌ربلند بیسه‌نیته‌وه
گه‌رای ناکۆکی و سلّ شاربه‌ده‌ر که‌ین
خۆشه‌ویستیمان ، بمینیتته‌وه

" ۹ "

له " به‌ردی بووکئ " گوئ بوّ چیرۆکی
په‌نجه‌ی خه‌ناوی و خویناوی شل که‌م
گولیک بوو ، زاوا دای له به‌رۆکی
با منیش ده‌ستی شی‌عری له مل که‌م

" ۱۰ "

له " شی‌خه‌لّ " یش با پیره داربه‌رووی
شانیک‌کی بدات به‌ شانمه‌وه
مالی ئه‌و کچه‌ی سه‌رده‌میک ته‌زووی
ده‌رشته جه‌سته‌ی به‌سته‌زمانمه‌وه

سه‌رنجی تیژی بوّ رابکیشم

وهڪوو بروسکه گر بکاتهوه
هه ناسهيه کي قوول هه لبکيشم
تف کهم لهو بهخته ي روي ، نه هاتهوه

که لاويک نه بووم چاوي جزدان بز
وهڪوو سهده هاي تری شارباژپر
نه هي لم گه وره گه ماليکي دز
به قهپ قووتي دات وهک ياقووتي زيپر

" ۱۱ "

رپي " سوورالان " ي خاک و خوئي سوور
که به مندالي پي پي پيخا ووسم
ده کهوتنه دواي دايک و خال و پوور
ده رده چوون له سهر جي پيلاو و ، سم

پي ناو ده وهن و درپوي " ناو رهزان "
گه ليک قه لاسوي ده هينايه وه
که له گه ل دايکم کو له چيلکه مان
کو ده کرده وه و ده پيچايه وه

ده رزي ده کهوته بژاري درک
رهش هه لده گه پان ، جي گزي تيژي
شهو هه لده له رزي ، نازاري درک
کاتيک مه لحه مي هه وير ده يمژي

له سهر تويزالي جي قچه کاندا
هه ناسه ي هه زار ، بقوزمه وه

له دەمی بیل و جی پاچهکاندا
رهنجی کریکار بدۆزمهوه

" ۱۲ "

لهسەر " پیرالک " ی نزرگه و نزار
باوهشینم کات سیبهری خهستی
سمۆرهی سرکی زیتهلهی سهەر دار
بهینمه خوار ، به خوشهویستی

دلنیای بکهه که ، درنده نیم
زیان و زام و سزا بیئت نیازم
بهلکوو دلدار و زهدهی دیدهنیم
بو ههموو گیانیک .. زیان دهخوارم

" ۱۳ "

به پی پیلکهی پشتی ، گابهردا
که دامولکاون مؤل مؤل لهسهردا
فههرهنجی " قهلات " بکهه به بهردا
چهتری " داره بهن " بدهم بهسهردا

" ۱۴ "

بو گلکۆی " وههاب " چهپکی گۆل بهرم
باوهشیک بکهه تییر به گهردنیا
هه لریژم مشتیک فرمیسکی نهرم

که بی ئاگا بووم له کوچ کردنیا

برا گیان ئیستاش چاوی کالی گەش
هەر وهکوو جاران دەگریته دیدەم
ئیستاش سییه‌ری چپای گەردن گەش
وهکوو بۆپه‌شمین به‌رتا دەدەم

له کوپیی بتکه‌مه .. قه‌لاندۆشکانم
بتگپرم وهکوو ده‌رویش و که‌شکۆل
ئاخ که‌سه‌که‌م داخ پشتت شکاندم
بۆچ و‌رک ناگری و ناگری بۆ کۆل؟!!

" ١٥ "

به " سه‌ی ته‌حسین " دا وه‌ک وه‌فاداری
فاتیحاییه‌ک بۆ ریبواری گیانی
یادی " باپیره عارف " داباری
که له کۆلیا بوو جه‌سته‌ی نیانی

باپیره عارف نه‌ک هەر باپیر بوو
بابه‌ گیانم بوو سه‌رده‌می کالیی
په‌لپ و گروزم له‌کن ئه‌و ژیر بوو
ئه‌و ده‌یگرته‌وه بۆم هه‌ردوو بالی

له‌ناو نووسیشدا خستمیه ژیر بال
باوک و مام و پوور خوشک و برام بوون
نه‌نکم دایکم بوو، دایکم کچه خال

نیگای هه‌موویان لانه‌ی ئارام بوون

که کاکم ، باوکی راسته‌قینه‌ی خۆم
گه‌رایه‌وه خاک خۆی کرد به مالا
هه‌لی گرتم و ، ووتی باوکی تۆم
ماچ کولمه‌کانی کردم به ئالا

بۆم نه‌ده‌چووه ، مۆخ و میشکه‌وه
گریان ئالا‌که‌ی هه‌موو شت‌بووم
چونکه هه‌ر له‌سه‌ر پشتی بی‌شکه‌وه
بۆ باپیرمی به‌جی هه‌یشت‌بووم

پیش گه‌رانه‌وه‌ی چل وه‌ه‌شت مانگ بوو
له‌ پۆژه‌ه‌لاتی ناوه‌راستا بوو
هه‌رچی هه‌وال و هاوار و بانگ بوو
وه‌کوو ده‌ریاچه‌ی به‌ستوو وه‌ستا بوو

مه‌نجه‌لی جه‌نگی جیهانی گه‌لی
گۆشتاوی لینا، بۆ چه‌ند ئاده‌میك
هه‌ر په‌ل بوو ، په‌ل په‌ل ، په‌له‌ی هی گه‌لی
ده‌بوون به‌ مووچه‌ی نه‌هه‌نگ بۆ ژه‌میك

هاوپه‌یمانیک‌ی به‌ره‌ی داگیرکه‌ر
هات و به‌جه‌سته‌ی گه‌لانی ژێرده‌ست
" لیفی " کرد به‌ پرد ، به‌ به‌ردی سه‌نگه‌ر
له‌ ناخیانه‌وه ، دل‌یانی ده‌گه‌ست

باوكم به‌کیك بوو له‌و سه‌ربازانه‌ی

بارى ئابوورى پالى پيوه نان
بوون به پيشرهوى ئه و نا ئازانهى
له ژير ته نوورى پولاوه ده دوان

باپيرم پيشى قه له م كرد بوو
بيستبووى ده ريا نقوومى كردوون
له لاي خيزانيش نهيدر كاندبوو
خوى ده خواد هوه و ده ينايه ده روون

بويه هه رچى ناز هه بوو دايبوومى
هه تا بى باوكيم ديار نه بيت پيوه
ئىستاش ياده كان بوون به ئه لبوومى
وينه كان يهك يهك وه ستاو به پيوه

" ١٦ "

قه فى ره شماری شه قام دوو كه رت كه م
به ره ي رپى زبرى " ترون تاس " راخه م
به " قوولى زى " دا بيشه لان په رت كه م
هه ر ته كانىك و ته كاندى خه م

" ١٧ "

" بناوه ره شان " بى " گله سپى "
درى ژابى سال ژيانى تاله
لوكه هه لده سوئ له راست و چه پى
وهك ئارايشت كات ، ژنى ره شتاله

" ۱۸ "

به " سهر بهرۆژ " ی تیشکی پۆژ پێژا
کچی " ناومیڤرگان " کراس نه رگس چن
بو ی بکه مه وه باوه شی هیژا
دوو دلدار ئاسا ، ماچ بیین و بچن

" ۱۹ "

به رهو " دیمه سهر " به " زیلان " دا بیم
تا " ههرمی شینان " وهرد و په ریژی
له سهر ههر بسته خاکیک دامنا پیم
کرنۆشی وهک نوێژ بهرم بو ریژی

" ۲۰ "

به رهو " سویره له " بکشیم سهره و ژیر
له سهر ئه ستیرکی بهرده می کاریز
بهرده پانه که ی جی نوێژی " مام سویر "
که ده گریت وینه ی لقی ههرمی و گوێز

پشتینه که می بو بکه مه وه
گرمۆله ی که م و بیکه م به سهرین
له پال بهرده که پال بده مه وه
بو سه رخه ویکی ده م عه سری هاوین

که هه‌لسامه‌وه ، پيش مال ئاوايي
له به‌هه‌شتيكي بچووكي خوايي
بو بهر پلووسكي دار كلور كراو
دوو ئه‌موسست بكه‌م به كوچه‌له ئاو

بو جاري دووهه‌م تير بخومه‌وه
نمه ئاره‌قي خه‌و بشومه‌وه
به ورده چپه‌ي له‌به‌ر خومه‌وه
نه‌رمه هه‌نگاوي له‌سه‌ر خومه‌وه

" ۲۱ "

پيچي سه‌رپيچي " كوومه‌له په‌ينان "
بپيچمه‌وه و ، بيه‌ستمه‌وه
كه گه‌يشتمه ئاستي " ناو لاسان "
جوگه ريي ديبه‌ر ، بيه‌ستمه‌وه

" ۲۲ "

له‌گه‌ل شوان ليكتر نزيك بينه‌وه
بكه‌وينه دواي گاگه‌ل و ميگه‌ل
روو له ئاوايي سه‌ركه‌وينه‌وه
باخچان بسپيرين به ئارامي مه‌ل

گوله‌كه و به‌رخ و كاري ده‌م گوشراو
به دايكه‌كانيان شاد بكه‌ينه‌وه
گوي گواني شيري پاشماوه‌ي دوشراو
شل بن بو مز و بو چه‌كينه‌وه

" ۲۳ "

مەشكەى چوارپەل و مل شەتەك دراو
سك پر لە ماستى كولكن و ميخوش
پەتى سىدارەى بۆ ھەلئاسراو
بە برپارىكى دادگاي خاموش

فەرمان بە جىھىن بىباو بىھىنى
راو ستىت كاتى لە دەست دەردە چىت
زىاتر تە ووزم و گورى لىيىنى
تا " كەرە " ى گيانى جەستەى دەردە چىت

ورده كەرەى ناو كاسە دوى بلقن
ھەنگوینی شانەى زەردى لەگەلا
لەو لاوھش نانى ساجى خال خرپن
نوشى كەيت " پەى " ت پىنابات ، بەلا

" ۲۴ "

" ئاوايى "

بن بانى ھاوبەش لەگەل دالاندا
دلى چاوەرپى ، تيا بكرىتەوھ
پرچى راکشاو بە مەمكۆلاندا
بۆ دلۆپە ئاو دەم بكرىتەوھ

لهسه ر بانيزه ي خويان كوروكال
خوري دانه ويو بدن به كه لا
هه تا دوا تيشكي چاوي رهش و كال
نه گات ، نه گاته ناو گيان تهسه لا

" ۲۵ "

ليژنه داري ، تا بنميچ هه لچنراو
له جي جامخانه ي دهرو به رهه بيوان
له قه لاشكاري و لقي داهينراو
بو چيزه ي زوپاي نهوسني ديوان

به زستان كرمه ي داكرماني بيت
كاكله پشكوي گهش ، هه لبوه ريبيت
كاتيك كرپوه چهقه ي داني بيت
نهم لووله ي گرهي ، پيدا پرزيبيت

رهوه په پووله ي ، بال سپي به فر
هيرشي ناشتي بيبيت سووك و جوان
گورگي بي نيچير به لووره و كفر
پهناي دالده دان به ريته لاي شوان

كاتيك ريبه ندان پوپه ي توختي
ميوان ديواني گهرم كرد بيت
يان كه ره شه مي ناخ و ئوختي
كويستان كولنجي نه رم كرد بيت

" سپورت " ي چاو شين له ناو سپالدا

پیلووی به و هفا و نازی هه لبریت
له پاریزگاری هه وشه و بهرمالدا
پشیلهی گزی و دزی هه لبریت

" ۲۶ "

بانگوش بانگردین تل بدات به ناز
قلیش و درز ، ته قه ل دات ، کا و کۆت
ملی سه ره سوئ ، پشتی خاکه ناز
بیپه ستیتته وه و بیکات به فیست بۆت

تۆو له ژیر درزا چه که ره ده رکات
له دوای ئاوس بوون قژ ده ره بیینیت
بان ، سوخمه ی سه وزی به هار له به رکات
که بیانوو هه ز کات چای لاهه لیینیت

" ۲۷ "

له سه رته نووردا ، دانیشن " کۆرس " ئ
سیان پان که نه وه ، دوان پیوه بدات
له واشه یه کیش هه لمی لی هه لسی
ژه مه که ره ی نوئ خۆی تیوه بدات

قۆری سه ره پشکۆی کووره ی ته نه که
دیژله مه یه کی بکه یت به سه ردا
شا به سه پانی خۆت سه یر مه که
تییری به ری ره نج ، تاجه له سه ردا

ئىوارەش داىە و دىارى دەستى خۇى
ترخىنەىەكى گەرمى لىنابىت
لەگەنىكى لى تىكوشى و بىخۇى
تام و چىژەكەى ھەر تەواو نابىت

يان كەلانەىەك ، گەنمە كوتاوىك
پىر خەنىلەىەك ، يان ياپراخىك
بىرەى دۇى كاسەش كاست كات تاوىك
بەچەند كەوچكىك ، يان چەند پەرداخىك

بەيانىش پەنجەى پىرۆزى دەستوئىژ
بۇى تەپكردبىت دوو نانى تىرى
دانىت بۇت ماستى تازەى پىر سەرتوئىژ
لەش سووكى كار و پىشە و تەدبىرى

" ۲۸ "

" چنارە گەورە "

سوورە چنارى سەرمایە و سایە
بازۇلەى پتەو ھەتا بتەوئىت
سەدان لق لاقى لە قەدداىە
قەت قۇل و بالى بالای نانەوئىت

سوورە چنارى پىرە كچى شەنگ
لە عەشق و عىشوە و نازى ناكەوئىت
ھەتا سال بىت و سال پروات ئاھەنگ
لە دەم و دىدە و دللىا ناخەوئىت

خۆی هه‌ل‌کردوو و پێی له ئاودایه
ئهم و ئهو ده‌شوات به‌م ده‌ست و به‌و ده‌ست
وورد و درشتی له‌ناو چاودایه
به‌خه‌نده‌ی لێویان دل‌شاده و سه‌رمه‌ست

نه‌ینی هه‌موو کچیکی لایه
ئهو‌نده‌ی گوێ بۆ راز شل کردوو
تاله‌ مووی هه‌موو پرچیکی لایه
ئهو‌نده ده‌ستی له‌ مل کردوو

منیش که جاران چاوانیم ده‌شت
به‌سه‌ریا ده‌دام قژی خه‌ناوی
له‌ هاتوچۆمدا رایدوه‌شاند ، مشت
پیا ده‌په‌رژاندم .. تکه‌ی عه‌تراوی

شه‌یدام بۆ خورپه‌ دل‌ خۆشه‌کانی
دانه‌وین به‌ره‌و سه‌رحه‌وز و مزگه‌وت
بریسکه‌ی سه‌تلی ئاموشۆی کانی
له‌گه‌ل تیشکی چاو ئاگر بوون بۆ نه‌وت

" ۲۹ "

شه‌یدام . دانه‌وم بۆ باخچه‌ی " مام ره‌ش "
به‌ژێر شه‌نگه‌بی و په‌له‌ هه‌نجیر دا
له‌ پاش چینی دوو چه‌پکه ئاته‌ش
زه‌رکه‌فتی زه‌رده زاخاوی بیر دا

بەسەر تۆلەكە و پۆلكە و قەرسىلدا
بە پەرژىنى زى و كەلەكە بەردا
تېپەپم بەناو باخچەى " جەمىل " دا
كەلەبەى قەلەبە ، جل بگرىت و بەردا

لە فركەى پۆلە چۆلەكەى چلى
دار چوالە و قەيسى و ھەنار و شىلان
بالە ھەلالەى .. پەپوولە گوللى
رەنگىن ھەلۆھرن بۆ سەر قز و شان

" ۳۰ "

پشووئى نىوھرۆم بەرم بۆ مالى
كاك ئەحمەد و كاك سەعى دراوسى
دواى ناسكترىن سەلاو .. ھەواللى
ئەندىشەى دىرىن كزەى لى ھەلسى

لە ناوچەوانى باجى ھەببەتا
سوپاسى داىكم بخوئىنمەوھ
دەنكە مروارى نمەكى .. ھەتا
دنيا دنيا بىت ، بھۆنمەوھ

لە نەبوونىدا بوونە ھۆى بوونمان
برىسىتى كەمتر ، پەى پى دەبردىن
گەلى شەوانى شىو لى وونبوونمان
كاسەكەى ئەوان تىرى دەكردىن

داىكىشم ھەكوو چاكە پىزانىك
جواناوى رەنجى لەگەل دەرشتن

له باخ و ديبهر وهك هاو خيزانيك
له گهل ئهركياندا پيك دهگهيشتن

" ۳۱ "

كورد ئهليت قسه قسه دههينيت
فهراموشكردن سهر دهشيوينيت
باوكي بيكارهم لهو سهردهمه
سوورايي زهرديي بهسهردا دهرژا
گيرفاني خاليش ، ماوهي نهدهدا
چارهسهريكي بكات بهگژا

شيخيك ، لهشكريك دهرويش لهگهلا
له مزگهوتهكهه " بهري مالان " دا
دهست ماچكهرانيش وهك پهلك و گهلا
لهيهك ئالابوون لهناو دالاندا

وتيان نهك تهنها خاوهن " كهرامات " !
زانا و داناشه ، ههكيمه دهستي
باوكي بيمارم به ناچاري هات
بهركي ههلمالي و به دهمدا خستي

وهك بيتاواني پيلان بو ههلبهست
كه سزا دهديت لهسهر ههلوپستي
له نو جيگاوه پشكو پستي گهست
تا بوون به سووتوو ، به قرچهي پيستي

شيخ شهكري خووي وهركرت و شكاند

دوای ههفتهیهک چوون بو کهرتیکی تر
ئازاری باوکم زیتر پهره‌ی ساند
بو دایکم ، ئهرک و خهفتهتیکی تر

"تۆبه" کارانیش باجی خویمان دا
بچووکی و چوکیان بو نو کرده‌وه
نرخه‌ی گیسکه‌کان ههر زوو بویمان دا
بیتاکی سالیان ، بو کوکرده‌وه

" ۳۲ "

بو ئه‌وه‌ی چاوگه‌ی راستی لیل نه‌بییت
گوئ لیگره‌که‌م ریگه‌ی ویل نه‌بییت

دوو سال له‌سه‌ر یه‌ک خویندکاری پۆلی
پینجی قوناخی سه‌ره‌تایی بووم
جوگه‌له‌ی "وانه" م ده‌چوونه‌گۆلی
له‌بیر چوونه‌وه‌ی پاوه‌ستاوی شووم

دانی پیا ده‌نیم ، بویه‌ی ده‌رنه‌چووم
برسیتی ژانی ده‌ژاند له‌سه‌رما
له‌و پۆژانه‌شدا له‌پۆل نه‌ده‌بووم
ماله‌وه‌ ئهرکی ده‌رژاند به‌سه‌رما

" ۳۳ "

یان بو چاودییری مندالی بچووک
به‌والا چیلکه‌ی بو بکه‌م به‌بووک

تا دهچووه خه، رامبژاندایه ..
له نزیکانیش تکای ، ووس بن سووک !

یان باراشهکهه ، دهبرد بو ئاشی
دهکهوتمه دووی گوئ دریزه دیز
خواردنی " خهروا " ی ئهستوور پاداشی
مزهی زیاتر بوو له ئاردی بهپیز

یان کار دهیناردم بو " واژه " و " سنکی " م
خزمی خزم دوست دهیلوانمهوه
له پرووباری خوړ نهوهک بخنکیم
پردی بازوویان ، دهپهپهپهوه

بار و بهرچنه ، دهپهپهوه
تهماع ، کهره دیز بهلهسه نهکات
میچکه نهبینیت ، به ری و بانهوه
کوپان دامالی و به کهندیاندا دات

نارازی نهبووم به مانگرتنی
نه رویشتن و بو تهرسی رپیاز
بهلکو بیزار بووم ، له گوئ گرتنی
نارهسهنترین ئاوازی ناساز

" ۳۴ "

له گوند ، بیریکیان دامی نهخوینم
واز له پهرتووک و خامه بهینم
بچم له لایان ، بیستانهوان بم

شەمامە بۆنكەم ، " پووشە " بشكىنم

بەلام ھەستى خۆم لا سەنگىن تر بوو
بىستانى ژىرىم لا نكىن تر بوو
شەمامە ھىواى دوارۆژم .. لەلا
خۆشەويستتر و ، خال پەنگىنتر بوو

" ۳۵ "

لە ھەوانەوھى پۆژى ھەينيشدا
دەگەرەم ، بە دووى خاوەنى ئيشدا
تا دللى نەرم دەبىت لە پيشا
ھەندىكىش رەق بوون نەيان دەئيشا

ماسولكەكانم وەك وئووشل بوون
كە دەمبزواندن بۆ كرىكارى
ووردەلم ، بۆدرەى سەر يەخە و مل بوون
بۆ خويندنگەكەم دەبرد بە ديارى

گەلىك تاسە گەچ ، تاسە چىمەنتۆ
سەرى پېر تاسەى لەراندوومەوھ
سوورە ھەتاوى قرچەى نيوپۆ
تكەى ئارەقى چۆراندوومەوھ

بەردى نەقارىم بە پردى پشتى
ئىسك و پروسك بارىكدا دەچوو

بۆ خەلفەى وەستای شاقولّ لە مشتى
چىنى دىوارى تەلارى ھەلچوو

" ۳۶ "

ھەر لەو سألەدا باوكم وەرگىرا
لە ھىلى " ماوت " بە پاسەوانى
نەبوونى نەختىك پووى خووى وەرگىرا
بوون ، گەيشتەو ھەشە خىزانى

پشووى ھاوینىش منىش ھاوسەنگەر
بووم بە شاگردى كوورەى ئاسنگەر
دەى بىدەمىنە .. جووتە ھەمانە
چەكوش و دەستگا و ئاگر بارانە

پاچ و نىلّ و پىك بە دەستم ناسىن
چۆن فەرھادىك بوون لەشاخ برىندا
سىبەر كوژانى ، بى ھەستم ناسىن
چۆن مىكروپىك بوون ، دەم لە برىندا

ئىتر لەوساوه ، ئاسۆم ھەساوه
چونكە لە مانای رەنج تىگەيشتم
كە بووم بە دۆستى چىنى چەوساوه
خۆم دەزانم كى دەىگرىت پىستم

" ۳۷ "

خۆم دەزانم چەند .. ناوى خەيالى

بیّ خاوهن دهلکان بهسه‌ر لیسته‌وه
چه‌ند ورگنیک و گورگی خوّمالی
تیّی ده‌که‌وتن و ده‌یان لسته‌وه

" ۳۸ "

بیک و نیلّ رهت بوون به " کاریزه " دا
سنگ ، بو چادری ئەندازیار ، چه‌قا
له " کونه‌ماسی " ، کانه‌ته‌رزه دا
دوا تووره‌که دوی نیشتوو شله‌قا

به دوا چۆر ، دوا نان دوا چای دیزله‌مه
وهک ژه‌مان گه‌دهم بوو به جیی گه‌مه
نوین مال ئاواپی کرد له میرووله
خۆشم له وهستا و له مووشه‌ده‌مه

" ۳۹ "

له‌گه‌ل ئەیلوول دا خویندنخانه‌ی نوئ
که پیرئالکی .. له‌لاوه ده‌نوئ
به تارای سپی و پیکه‌نینه‌وه
ده‌ستی فه‌رمووی بو ، لار کردینه‌وه

په‌نجه‌ی ده‌ستیکم هه‌ر پینجی ژمارد
په‌نجه‌ی ده‌سته‌که‌ی تر کردی به شه‌ش
سالی کۆتاییم ، به میژوو سپارد
ناوه‌ندی هیوای گرتمه‌ باوه‌ش

" ٤٠ "

خونچهی تازه لیو بزویڻ بو ژیان
لانهی پیشوویان کردین به گولدان
کچان چرایان هه لکرد و هه لگرت
رپی رۆشنبیری و ژیی ژیریان گرت

بوون به قینۆس و گه لایژ و کو
له ناو ده سمالی ئاسوی چوارتا دا
سروودی تازه ئاواز ، هاته گو
نه بیسترا بوون له سه ره تادا

" ٤١ "

چه ند یادگار ییک تۆمارم کردوون
گه لیک مامۆستای دلسۆزم ژمارد
له لوتکه کاندا ، کاکه فه ره یووون
وهک بلن دترین ئه وم هه لبارد

ئه و بوو گۆران و ئه و پیره میردی
پیی ناسیم وه کوو دوو چا و گه ی کوردی

ئه و بوو هانی دام ده ست که مه ملی
په ری شیع ره وه و شان هه ی قژی بم
شه مامه ی مه می سه ر سینه ی شلی
منیش خالیکی نه خش مژی بم

له و هاو بیره نه ی هۆی سه بووری بوو

له خویندنخانه و مالدا پیکهوه
به تیشکتریان همه نوری بوو
وهک دوو دهسگر بووین به قاپیکهوه

" ۴۲ "

رپی ماوهت هیشتا له دۆل بیسکا بوو
باوکم سالیک بوو شهو له نیسکا بوو
چه ند مانگیک دواى من کاریان پیی نهما
بهگ ، نزیکیکی خوئی ، له جیی دانا
دواى ئهوهی ، ئهوهی ، پیی بوو پیی نهما
داخوازی مال و مندال پیی دانا

ئهوسا کهوتهوه ، په لکوتانی نوئی
په نای تر ، تا کوو دوو پولی باتی
دوستی تهنگانه چوونه لای کی و کوئی
بوئی تیکهوتن وهک شهوی بهراتی
تا کاربه دهستیک نهرم بوو دلی
بهراتی کارتی کار بوو نقولی

" ۴۳ "

له گوندیکی پر ته م و دووکه لدا
دانیشتوانی زوربهی له زنج
له بان گردیکی پرووت و که چه لدا
نزیکی هیلی گرنج گرنجا

له جياتى دەستى ئاوه دانى بۆى
له جياتى كارگهئى له خۆيدا بۆ خۆى
له جياتى لانه ، بۆ خوئندنخانه
له جياتى تيمارخانه ، يان يانه
له جياتى بهستىك ، ئاويك ، گهرماويك
رپى هاتوچۆيهك ، پرووناكى چاويك
كهچى فهرمىنى بۆليسخانهيهك
دهرچوو بۆ شوراي بهنديخانهيهك
باوكيشم لهوئى كرا به چاودير
خۆشم له پشووى هاويندا ئاودير

لهوئيش نزيكهئى ساليكى پيچوو
كاتىك هاتهوه بوو به كهبابچى
كهبابى بى فيل ، له ياقووت دهچوو
بووراندويهوه پيى كور و كچى

دايكيشم پشووى كهوته ههستهوه
سرکهبي يهكهئى لهسهه بهستهوه
بۆ ماويهكهئى كاتى ، نهك تاسهر
خهفتهئى لهوديو ههوشه بهستهوه

" ۴۴ "

" چهئد گهشتىك "

كه تاسهم شكا له ناز " راز " ئاواز
بههوه ديدهنى ، ورديلهكانى
باسك و يال و دۆل ، نزم ، ليژ ، ههوراز

بەچكە كۆيۈلە و ، چەمىلەكانى

بۆ ، بۆى روومەت و مەم و باخەلى
گوندى بچكۆلە ، رووخۆشەكانى
مووچە و كۆخىلكەى تەپ و ووشكەلى
پەناو ھىمنى ، لە كۆشەكانى

" ۴۵ "

بەسەر " سنجەلى " و " گەنكى " و " سالان " دا
رووبارى ئۆقرە نەگرتووى ، سيوھىل
لەتاو ھەنىسكى شىرىن تالاندا
بگرمەوہ ! وەك ھاو ھىوا و ھاو مەيل
لە كەنارىدا وەكوو " كەناروئ "
بنچكى يادى ، لق سەوز بپروئ

" ۴۶ "

بفرم بۆ ، " بۆسكان " وەك مەلى كوئىستان
شاعىرىكى دۆست ، بەسەركەمەوہ
كاك ھەمە سالىح ئاغا لە بېستان
شەمامەكانى پىي كۆ كەمەوہ

شەمامەكانى بېستانى شىعەرىن
ھەتاكوو ئىستا ھەر بە " تەرز " ھوہن
بۆ پەنجە و بۆ بۆى دلداران دەگرين
چاۋ بە رەھىللە و بەفر و " تەرزە " ھەن

که رابوردوومان ، دههینمه یاد
مامۆستا له ریز دهری دههیناین
مهحموودی خویندکار ، لهگهڵ دلی شاد
شه مالی شیعری ئهوی لی ده داین

سال هات و پویشته وهک شیعر دوستی
دیداریکی هات به دههنگمانه وه
داخه کهم مه رگ وه شاندى دهستی
شیعریش بی رهنگ و بی دهنگ مانه وه

" ٤٧ "

به راسته ریگای سهر " چناره " دا
یادیکی ناسک ، وهک ههستی " وریا "
هه لگرم برۆم به و بناره دا
که تارای زهردی داوه به سه ریا

له باخهکانی " شیراویژه " دا
ببمه قردیلهی لاولوی پرچییک
گول ، ووشه ، له ناو دیپی ویژه دا
بکه م به سوخمه ی سهر سینه ی کچییک

" ٤٨ "

به " خمانه " دا بو " بناویله "
ئهم دئ ، بو ئه ودئ ، تا " نۆدئ " بو " ی دئیت
ههستی خو م بکه م به ئه موستیله
په نجه ی پی نووسی شیخ مارف " بو ی " بییت

" پیری شهوکیل "

چوارشه مه یه کی ، شه ورۆی هه رده ویل
بو تکا و نزای ، بیماری بادر
بمینه وه ، له پیری شهوکیل
گوایه ، شه فایه ، بو ژان و نازار

پیری شهوکیل ، سه ر سپی دلته ر
هه موو هه فته یه ک ، شادی و جه ژنیته
به رگی ره نگین و قۆز ، ده کاته بهر
عاشقی جوانی بالا و به ژنیته

حه پیران و به سته و مه قامی ده ویته
سه ما و هه لپه رکی ، له نجه ی ره شبه له ک
ئاوازی هه زار نقامی ده ویته
غاری سه ر ئه سپی قه شان و به له ک

چاو برکی و گه مه و گه شه ی سه پیرانکه ر
له دوای دانانی ، سفره ی پازاوه
مه زه ی قاقای کار له دل و گیانکه ر
نووشی شه فایه ، له پال نزاوه

وهی له وهی شوخی خو ی هه لبریت
له چاویا ، ره زامه ندی ، برۆیت
سال ، مانگ ، هه فته ، رۆژ ، سه عات بزمریت
تا بو ی پی ده گاو ، تا کوو ده بهینیت

پیری شهوکیل و پیری دلداری
پیر و خەرۆ یان بکات پیکهوه
ئەفین ، شەرابی تەر و گۆلداری
بکاته پیکی له دوا پیکهوه

" ۵۰ "

سیتەک

به تایه به تی ، بچم بو سیتەک
وهک نزیکتین هه فال و هاو پریم
له گه ل جی بو مبا و هاوان و فیشهک
بو " کووژه که " کهی ، باو کم بگه پریم

که دوژمن جزه ی گه یشته سهر بیخ
له په له قازیی مه رگا ، دهینالان
بو توله سهندن له بهرگری " شیخ "
کهوته توقانی ژن و مندالان

سلیمانیا ن ئاگر باران کرد
به هه مان شیوه ، له سیتەکیشا
کوچه و ئارامگا و لانه ی ویران کرد
داخی دهروونی رهشی پیا کیشا

باو کم ، ئەو کاته له سهر " لانکه " کهی
به ده سرازه وه .. گری درا بوو
شله ژان کو رپه ی کرد له ، دایکه کهی
برا ، بی ئاگای خوشک و برا بوو

که گه پانه وه لانکه ی که وتبوو
دهم ، هماموکیی ده کرد له گلا
کوورته که ی شینی قوچکه ی که وتبوو
به ئاسته م ، جووله ی دل هه لده قولاً

" ۵۱ "

" بیکهس "

بویه بیکهسی مه زن پرووی کرده
مانگی پروو زهردی ویل و سه رگهردان
تا به شایهت بیت که چون ئه م کورده
بیست و ههوت ساله له ژیر ئاگر دان

بویه وهک زریان ، وهک بوومه له رزه
جهسته ی ئه دمۆنزی هینایه له رزه
بویه ، دای به لئین ، دوژمن پهت بکات
جهرگی هه لپه یان ، لهت و پهت بکات

" ۵۲ "

" واژه "

باوه شیک کسپه بهرم له گه ل خوم
بو " واژه " ی لانه ی چاو هه لپه یانم
دای بگیرسینیت ، که شه فیهک موم
بژمییریت ، ساله ئاواره کانم

واژه ی درهختی چرووی په لوپوم

سېبهرى مام و باپير و نهنكم
چهند رښتهى بيريك لهيهك بدات بوم
بو ملوانكهكهى ، سدهها دهنكم

" ۵۳ "

گوليكى نه رگس بدهم له پرچى
له يلاى " شهكيب " ى دلدار و دانا
كه چاوه كانى نه و بوو نقورچى
ده گرت لهو دلهى خوئى له سهر دانا

مهلا فهره جى شهكيب كه ددهوا
فريشتهى بيستن ، پهنگين تر دهبوو
پهرى هونراوه ، له ليوئى نهودا
شوځ و شهنگتر و ، سهنگينتر دهبوو

" ۵۴ "

" ماوهت "

له ساي " سئ كوچكه " ى سهر " ماوهت " هوه
له بهر به روچكهى گوشهى هه تاو هيئ
بهو گولاو يادهى " بو " ى ماوه ته وه
پرژين كه م سينه و م همى وهك شه هيئ

تيشكى زيپينى سه رچاوهى " زينوو "
بينم بو زيوى كاريزى " زيوكه م "
له " كانى بهستى " شيعريكى تينوو

كشميشاويكى زهردى ، سه رليو كه م

ئەو خزم و دۆستە كۆچ كرددوانەى
لە خاكىيان پاكىيان ، بلاوينمەو
يەكى گولبەندىك بۆ ملەوانەى
كىلى ژوور سەريان برازىنمەو

" ۵۵ "

وەك مندالىكى ، برسى بۆ مەمك
دەم بەرم بۆ " گۆ " ى خوشين كۆى " بيشوان "
باوشىنى چەم ، شەمالى فىنك
هەويىنى ياد بن ، بۆ شاعير و شوان

" ۵۶ "

كۆچىلەى دارى " بەرمىشك " و " قەزوان "
لە جىگە زامى جى دانى تەشوى
دەم بگريتهو ، بۆ فرمىسكى جوان
" بنىشت " بىتە گۆ ، رەنجيش بيشكوى

" ۵۷ "

لە " بەرد بەرد " وەكوو ، مەلى دلىيا
ماناى سەربەستى ژيان بزنام
كام بن شاخم ويست ، بچم لە كنيا
تير بچرىكىنىت " ئەزغەر " ى گيانم

له "بانہ قووتہ" و "کانی" "سام"، "گوماو"
"سلیمان ھەلاج"، "رەش ھەرمیان"، "بایاو"
لەگەڵ خالۆزا و پوورزا و زاو زادا
شنەیی ناز لە ناو بزەیی ئازا دا
گەلیک نەمامی کالم داشتووہ
شەتلە گولالەیی ئالم ناشتووہ

" ۵۸ "

لە مووچەییەکی چاوی چامەدا
یادیکی زیڕین، قژی لادەدا
کچیک خۆی پیشان دەمی "خامە" دا
لکی ھەستمی، بە ملا دەدا

وامزانی کە ئەم دەمخوینیتەوہ
برینەکانم، لای ساریژ دەبیٹ
جیی ئەوی ترم، بو دەگریتەوہ
یادگاری کۆن سەرەو لیژ دەبیٹ

چاوی بەلینیک، دەیبینا و کویر بوو
ھیوایەک ھەر زوو جوانە مەرگ بوو
خاوەنی بەلین، بەرەو ھەلدیر چوو
خزمی نزیکتر، داخی جەرگ بوو

کە بیستی، داومە، بازی خوازبینی
ئەویش کەوتە خۆ لە پەناوہ سووک
کاتیکم زانی، وتیان واز بینی
چاکترە، چونکە وا دەیکەن بە بووک

" ۵۹ "

داخۆ منیان لا کردبیت به چی ؟
چ .. تاوانیکیان دابیتته پالم
وا به ئاسانی ، دروویان لچی
خستیانه ئهستۆی خویمان ، ئهوبالم

هه ی ئه ی ئه وانه ی داتان له بالم
منی ریگه ی راست ، ره وان بوو خواستم
کئ ناراستیشه ، به سه ریا زالم
له ئاست هه موو راست گۆیه کدا راستم

" ۶۰ "

له " ره شه کانی " چاو ره شه کانی
چامه ی که شکۆلی ، " نه جمه دین مه لا " ن
بده م له چیا ، سه رکه شه کانی
ده نوارپنه سه ر سیوه ییل و ئالان

له " سیرئ " ش " ره مزئ " بگریته باوه ش
گولشیره کانی بده م له به روک
له ئاسۆی که لدا ، وه ک ئه ستیره ی گه ش
بدره وشیتته وه ، شیوه و ناوه روک

" ۶۱ "

له " بالخ " مه حوی " چه پکه گۆلیکی

شەونم لە پەرەى ھەلە تەكاو
بگەيەنیتە .. ناسكە دلیكى ..
زامداری گریاو .. بی تاوان شكاو

لە " كانی سارد " ی ھەناسە سەردان
چل چل ، بیمزیت مەقامی مەردان
منیش ، پرووبەروو بوى بسینمەوہ
دلی شكاوم .. بلاوینمەوہ
زوری تریشم لە دل و " سەر " دان
با ھەلیان بگرم بو دووھەم سەردان

" ٦٢ "

" قەلا چوالان "

لە داگەرانی سەر بەرەو لیژی
بو شلپەى مەلەى شەپۆلى شلین
کۆلنجی پشتی پرووتی دریزی
باسکی مام " ئاغا جوونی " بشیلین

بە پانی گپ و لاقی شكاویا
تویژالی پیستی گرژی دامالین
لە جوگە ئاوی ئارەق تەكاویا
تالە وەریوی قژی رامالین

بە لاریی دۆلی باریک و خزی
سەرپەنجەى گردی مەم خر و پر دا
لەتەك شیرمژەى بزویوی بزى
بەرپی ، كە تیپەر دەبیت لە پر دا

له دواى چاوشارکى ، قه لاچوالان گر
شارى بى مير و بى پشتيوان گر
قه لاي ئيبراهيم پاشاى بابان گر
كاكى مه لکه ندى و كانى ئاسکان گر

ئهو شارهى بوخچهى که نايه سهر شان
له سلیمانى ، گریى کرده وه
له وى دريژهى دا به تيکووشان
پشت به بابانى نه وهى کورده وه

شه و ، چيروکيکى ، خوشى باپيرم
که له پرياسکهى ، يادى به ستبوو
ئا له م شوينه دا هاته وه بيرم
ئهو ویش له باوکی باوکی بيستبوو

مير فهقى ئه حمهد ، که داره شمانهى
پشده رى چول کرد به ره و شارباژير
هات و ئه م دهشتى قه لاچوالانهى
کرد به ميرنشين ، به بنکه و باژير

له پاش چهند ساليک شارى ئاوه دان
به کوک و گوزهر ، بازار و شه قام
بوو به قه لاي مهرد ، لانهى نه بهردان
به ره و پيش که وتن گرتبووى سه قام

باسک و بهرزايى ، ريزه قه لا بوون
چه کدارى نه بهز وهک سه نگه رى بوون
بو بهرگرى و جهنگ وه کوو پولابوون

شورای تهنگانه و پاریزه‌ری بوون

دهرگای خویندنگه‌ی پۆل بو گشت ، والا
بوو، به درهختی ، زانیاری بهرگرت
گه‌لیک ، مامۆستای سه‌رکه‌وتووی بالا
لیره‌دا ، برپا نامه‌یان ، وه‌رگرت

میر له گه‌ران و گه‌شتوگوزار دا
عاشقی راوی که‌له‌کیوی بوو
له هه‌ردو دهشت و چیا و نزار دا
خه‌جه و سیامه‌ند ، له‌سه‌ر لیوی بوو

"مه‌نالە سیامه‌ندی خویناوی
با خه‌جه نه‌مریت له تاوی نالان
چه‌ندم پی ووتیت ، مه‌چۆره راوی
که‌له‌کیوییان ، گه‌ردن به خالان "

کاتیکی ، گه‌یشته سه‌ر کانی و ئاوکی
بینی هه‌له‌هاتن ، ره‌وه‌یه‌ک ئاسک
ووتی با جارئ .. دابه‌زین تاویکی
بو پشوویه‌کی فیینک و ناسک

تاویکی پشوو بوو به سه‌یرانیکی
حه‌وت رۆژ و هه‌وت شه‌و ، هه‌سانه‌وه و خه‌و
بو به مه‌نزلگای گشت سه‌ردانیکی
وه‌ک جووتیار بو سه‌ر خه‌رمانی دره‌و

چاوی ئاسکه‌کان وینه‌یان گیرا

بوون به خولیایهک له مۆخی میر دا
که گه پرایه وه ، وای هات به ، بیرا
دهنگی خوئی سهر خات له را و ته دبیر دا

کانیسان بکات به میرنشینی
لیره وه ، پهلی گه وره دریژ کات
نزاری سهوز و سامالی شینی
زامه فوولله که ی ، بابان ساریژ کات

میر ، فه رمانیکی ، گرنگی په خشاندا
کۆنگره یه کی ، گه وره بگیریژ
مۆری میرانه ی ، له ژیردا نه خشاندا
داوای کردبوو ، پشتی بگیریژ

مووچه به مووچه ، گه رهک به گه رهک
بو به شدار بوونی کۆبوونه وه چوون
به شی زۆربه یان دهنگیان کرد به یهک
له نیوه که متر ، به رهه لستی بوون

" سیتکه " به ته کی " کانی سارد " هوه
مقۆ مقۆ یان گه یشته " خه مزه "
نه هیینی خو یان لی نه شارده وه
هه رسیکیان ، ووتیان ، مانه وه ، فه رزه

" شه مساوا " ووتی .. خوړ ئاوا ناکه م
" سامان " ووتی ، بووم هیچ داوا ناکه م
" هه رمن " وتی گه ر هه ر من ، ماومه وه

هەرگیز کۆچی وا نارەوا ناکەم

"تەگەران" ووتی دلی "بازەگیر"

چۆن دەرهنجینم بی بنجی ناکەم
"سیره میڤگ" یش وەک ئەوانی تر، گیر
ووتی "گەنکاوا"، بی کونجی ناکەم

میر، کەپوی دەمی کردە "سەنجەلی"

تاکو بزانییت، ووتە ی چی دەلی!
ووتی من لەسەر قسە ی "قشلاخ" م
بۆم هانتۆتە بەر، نەمامی باخم

"لالە هەباس" یش رایەکە ی وابوو

لیڤه بی و لەوی هەموو یەک پشتین
ئەگەر پڕشنگی رۆشن پەیدا بوو
وەکوو پەروانە لە دەورو پشتین

"قوولە رەش" کە پووی گرز کردبوو

دیار بوو ووتەیان لە دژ کردبوو
"هۆمەراخ" ووتی کورپی "مۆکەبە" م
پیی گوتووم .. دەبییت ناوی کۆچ نەبەم

"بەردەشین" رەنگی هەلبزپکا بوو

لای دەرگا کەو .. هەلتروشکابوو
ئەوئەندە پەستی گواستەو بوو
قەلەمی دەست و ئەژنۆی شکا بوو

" چوارتا " میوانی به پیزی کۆر بوو
خۆی لی گۆرپیوو ، دانیشتبوو قنچ
خاوهنی پهندی بیرى نهگۆر بوو :-
" دار ده برنهوه ، هه ل مه کیشن بنج "

دانیشتوان و هه ل سوکه وتیان " ۶۳ "

کوا " مریه م خان " ی ، میوانی دۆستان
بو دهمه ته قیی لای نه نه " خورشه م "
حیکایه تخوانی ، شهوانی زستان
بتبات ، بو لای " زین " لای " شیرین " لای " شه م "

برا بچکۆله ، برای بی ئاگای
گه وره و ناوهنجی له " گرده رهش " دا
رزگار بکات و بشکینیت ده رگای
زیندانی سه دان لاو له باوه شدا

به هه لمه تیکی ، به هیزی " شیر " ین
دوا ده له دیوی رهزا ناشیرین
له تو پهت بکات به پم و خه نجه ر
بی خه م بخه ون سه پان و ره نجه ر

کوره که چه له ش بکات به " پاشا "
بخوازیت کچی قه رالی فه ره نگ
زه ماوه ندیکیش ساز دات له پاشا

جيهان ، بخاته سهر سهما و ناههنگ

" ٦٤ "

کوانی ، شهواره ی ساوای تازه بوو
گیانی زه یستان پر کات له ئارام
" بلویر " ، لیو بیئی و همه شوان " پشوو "
" قاله میره " ، بو ی هه لریژیت مه قام

کوا گو یزه بانه و خه نیی به کول
چاویکی جوان تیر ، تیگریت ، تیله
لاوی تازه خهت ، لی دات دهسته گول
فت ، کات کلاوی بی نهنگوستیله

" ٦٥ "

کوا باجی ئالتون ، سه رچوپی بگریت
خوی و کراسی شینی خامه کی
همه ی مامه لی ، لای چه پی بگریت
قیز بکاته وه له لومه ی خه لکی

پولس نه رمه نیش ، غیره بیگریت
له گه ل " نارنج " دا ، بینه ریزه وه
ده په نجه و دوو له پ توند گری بدریت
ئازیز پال بدات به ئازیزه وه

" ٦٦ "

سه عه ی مامه سه ن ، میراوی باخچان
خاکه نازه که ی لادات له شانی

پاراو کات گۆلی رومەتی کچان
به جوگه نیگای ، فرمیسهکانی

" ۶۷ "

" خوله قەش " لەژێر هەوری دووکه‌لی
قەنگە مژیندا ، کۆکه کۆکی بیټ
" تەلا " ی دەم و دل تەری هاوہ‌لی
گەردنی ھارە ی گۆبەرۆکی بیټ

" ۶۸ "

حەمە ی شاکەرەم ، ناوشان پان و پۆر
فەقیانە ی شۆری قۆلی لی ھەلکات
حەبی خان ، بیټ و بچیت وەکوو ، پۆر
چرای رەوشت و سەنگینی ھەلکات

" ۶۹ "

عەبدوللا حەیران ، بۆشناخی شار
به پشتینی پان کەمەر گولپێژ کات
دەسکە خەنجەری چاو بریفە دار
سەر بو دامینی پەستەک درێژ کات

قەلبەزە ی گەرۆوی بیټتە ھاژە
سەرکات شەپۆلی چەمی " حەیران " ی
خافاتم ، بالآ نەمامی " واژە "
قۆناخی دوور بیټ بیټ حەیرانی

" ۷۰ "

" ئەحمەد عوسمان " ى نزيك و هاوسى
ئاواتە خوازى هاتنى فەرھاد
راكەم بو ، دووكان پيش ھەموو كەسى
مژدەى بدەمى ، گەيشت بە مراد

ئەويش پاداشى كاشى مژدانە
دەستى دواى گوشين بخاتە سەر دل
گيرفانئيك پرکات لە خورماى " دانە "
ئەوى تر گويز و چەرەس و نوقول

لەگەل " جەواھير " .. پوورە شيتەكەم
دەست كەين بە ھەلپەى ماشينەوھيان
ئەقلى مندالى و نارازى بە كەم
بيكات بە ھەرا و قرە و پيكدان

" ۷۱ "

ھەمەى شيخەلى ، مشكى مۆرى لار
بە دوو لاجانگدا ، ريشووى بينە خوار
بە مەرجيک " خانم " بوى ھەلبەستبيت
پەيمانئيكيشى لەگەل بەستبيت
نەيگۆرپتەوھ ، بە كورى پاشا
دايكي ھەوتيش بيت ، بوى بکات حاشا

" ۷۲ "

لەسەر قەنەفەى سەكۆى پال ديوار

دوو له ته گوینې و دوشه که له یهک
هه ندئ که ره سه ی ساده ی پیاده و سوار
خانه ی ره فه و چهند سه به توله یهک

"میرزا بابلی" ش دانیشت له تهک
تهنگو چه له مه ی به خه م خه ملاوی
ئه ژنوی له رزوک و ئانیشک و مه چهک
پاژینن سه ری بی ری بلاوی

که ده چومه لای ، وینه که ی دهستی
هه والی "کاکه" ی ده گه یانده لام
"پووناک و ئاشتی" و ناسکه هه لبهستی
ئه ندیشه یه کی خوئشی پی ده دام

" ۷۳ "

"عه به سوبحان" ی ریش سپی ته نک
پاش پارانه وه ی له خوی دوی نویژی
به ته زببیککی سهد و یهک ده نک
بژمیریت سالی عومری دریزی

به لام ئاخ له دوی باران که په نک
ئه نجامی نه بوو ، ره نجی له میژی
هاکا بی گوچان چوو بو "پیرالک"
وهک "مامه حلان ، ی هاو ئاره ق ریژی

" ۷۴ "

"ئه مین ئاغای قوز" میوان دؤستی بیت
دیوه خان ته رخان بو کاکه ی لادی

سهرين له پال پښت بڼې ته وکوښتی بیت
باویشک بدا و زوو به لادا بڼې

" ناهی " سهرپیچی گولینکه ووردی
که ده به ست له دواى گشت نارایشتی
شا نه ستیره بوو ، خانمه کوردی
جوانی سیوه یلیش نهیده گه یشتی

ناهی فریشته ی ته و دیوانه بوو
بوو به دره ختی سیوه لاسووره
هاوریکه م یه کیک له و سیوانه بوو
که نه مړو له پرووم ، نزیک و دووره

" ۷۵ "

" حسه یینی سه قا " ی برای سهرچاوه
شان وه کوو شایان ، دوو سه ننگ بکیشتی
له گهل ته و دهمه ی جیې " به سهر چاو " ه
ئاو بو مالى خوا پیډاو بکیشتی

ماله خوا پیډاو زور شوینیان ، ناوئ
له لایان په شمه نه وه کو بشکین
نابیت دست دهنه ، تهنه که ئاوئ
نه کوو ، به رهش و پوته وه بلکین

ته فهنه دیکانیش ، بیژ ده که نه وه
له و هه ژارانهی ، بهرگ پیناوین
کاتیک چه کمه جهی میژ ده که نه وه

که ووتیان ئۆخەى .. بۆتان ھىناوين !

ھەر ئەوئەندەيان دەوین بە دەستە
دیاری و بەرتیلیان ، بقۆزئەوہ
مۆر ناکەن ، بۆیان بى ئەو مەبەستە
سەد پىچ و پەنا ، دەدۆزئەوہ

مريشک و ھىلکە و قەرتالە تری
دەبیت سەربار بیت بو مۆن و گیرى
ئەگینا دەرگای ، لی دەبەبەستری
سکالا نامەى لی وەرناگیرى

" ۷۶ "

" پاسەکەى عەلى عەجەم "

ھەندلی ، نیوہ دروشمی نازی
پانکەى ، تومبیلی پراوہستا و خول دات
سوار بوو بخاتە تاسە و پمبازی
جار جار دابەزى و بو پال نان مل بات

بەنزین و شوفیر ، ھەندل و سەکن
پاس بەرن بە رپی سەر بەرد و خوئل دا
تۆز و دووکەل ، وەک ھەوریکى چلکن
بلاو کەنەوہ بە ئاسۆى دۆلدا

مندالى لاسار ، بە ناخونەکی
خۆ ھەلۆاسیندا زەوقى خوۆى قت کات
سەدان وا مەکە و دابەزەى خەلکی
بە گویدا نەچیت ، سەرى خوۆى مت کات

" ۷۷ "

مهجیدی مهلا . کاروانچی ناسراو
راکیشیت رهشمه‌ی رهشی ئیستی
هه‌تا بار بیئی و بار بهرئ ته‌واو : -
نه‌بیٚت ، به لیئی چه‌دانی تری

هه‌موو ته‌مه‌نی به‌سه‌رچووی لاوی
بردبیته سهر ، به قه‌تار چیٚتی
تازه کوٚل نادات ، زراوه ناوی
ووشه‌ی " واز هیئان " گوٚزی پوچیٚتی

ئه‌و فیٚری گه‌شتی ئه‌و " ئالان " هی بیٚت
له سه‌یرانگادا ، باری خستبیٚت
ههر شه‌وه‌ی مووچه‌و گوندیک لانه‌ی بیٚت
ههر کوٚی ویستبیٚت ، تیٚدا نوستبیٚت

زستان ، دۆشه‌ک و هاوین جاجمی
پایز ، لباد و به‌هار ، مافووری
بوٚ راخستبیٚت ناوچه‌سه‌رجه‌می
گوٚی نه‌دابیٚته نزیکی و دووری

شاناخسی و گوٚزلئ و مه‌روئ ی بینییٚت
ترئ ، هه‌لوژه ، هه‌رمئ ، هه‌نار ، قوٚخ
له‌دوای قاوه‌لتی ، له‌سه‌ر سینی بیٚت
به‌رامبه‌ر ناسکترین کچی شوٚخ

ئەو بە "وہراز" و "گردہ زبیرا"
بہ "گورانگہ" دابچیت بو گمۆ
لہ "ہزار کانیاں" دابہزیت خیرا
چاہیہ کی دەم کاو کہس پیی نہ لیت بو ؟

ئەو لہ "قامیش" و "قەشان" ہوہ بیت
بہ "ئامادین" دا بو "کورہ داوی"
ساجمہ زہنیکی بہ شانہ وہ بیت
بو نیچیری ری و راوی ، پروداوی

لہ "بیتوات" ہوہ بو "سوورہ قەلات"
بہ "بەردہ زەرد" دا بگہریتہ وہ
ہەر لہ گەل خوری پوزی نوئ ہەلات
دیسانہ وہ خوی ، بگوریتہ وہ

تازہ ئیتر چۆن دەستی لی بەردا
زنگہی زہنگولہی ، لہ مؤخدا دہژی
نایہ ویت سہرکات ، بہ لای نامہردا
ئەگەر لہ بالی بہیت و بیکوزی

گەشتہ کانی خوی ، ناگوریتہ وہ
بہ ہزار کورسی و سەد پایہ و پلہ
خوا نہ بیت لہ کہس ناپاریتہ وہ
ئەوہندہ ووریا و بہ چنگ و پلہ

" ۷۸ "

مام نووری ، خوری تہمەن دابہزیو
بستیکی مابیت ، ہەلی لووشیت کەل

به هيزی پاره و تيشکی زيړ و زيو
ئهو ماوه کورتهی له دهست نه دا ههل

موتورفه بيه کی ناخ لانهی ئوئی
له سهری لادات ، تارای بووکیئی
تا بهره به بیان .. هه لی گلوئی
مزگیئی نه گات به بهر پشتیئی

به ربووک ، دهست به تال بگه ریته وه
بلووری سپی بی خال جی هیئی
دایک به و خمه سهر بنیته وه
نه بوو به خه سووی جوان و جه هیلی

هیشتا زه ماوه ند چلهی نه چووبییت
پاره و زيړ ، مه رگی پی له ناو نه برییت
نو بووک بی ئه وهی پرچی تیک چووبییت
به کچینی پی باوانی بگرییت

" ۷۹ "

کوان خو شه ویستی و دلپاکی جاران
راویژی دوور و دریژی یاران
ژوانی پیاسه ی دهمه و ئیواران
وه کوو په پوولهی بیوهی ، بی ئه وهی
سل بکه یته وه له وهی پی ده گهی

" ۸۰ "

ئەى شارباژېرە خۆشەويىستەكەم
من بۆنى گولاولە تۆ دەمژم
پېشكەشى ھەموو كوردېكى دەكەم

ئەى دار بەرووھ گېرتووهكەم
رۆنى چلوولەت دەدەم لە قژم
پېشانى ھەستى مرۆقى دەدەم

پهراویز و هه‌ندی تیبینی

۱- ئەم بەرهمه زیاتر سالانی په‌نجاکان و شه‌سته‌کان ده‌گریتته‌وه .. پیم و ابیت ئەو ئالوگۆرانه‌ی به‌سه‌ر چوارتا دا هاتوون له‌باره‌ی خانووی نیشته‌جی بوون و ئەو شوینانه‌ی له‌ ناو " که‌وانه " دان ره‌نگه ئاوهدانی گرتیبینیه‌وه .

له چاپی یه‌که‌م دا به‌ دریزی ئاماژه‌م بو زۆر جیگا کردووه ، به‌لام به‌ داخه‌وه کتیبه‌که‌م ده‌ست نه‌که‌وت .. ئەم چاپی دووه‌مه‌م له‌سه‌ر یه‌که‌م ده‌ست نووس گواستۆته‌وه که په‌راویزه‌کانی تیا نه‌بو .

۷ - گردی حاجی مووسا .. له چاپی یه‌که‌مدا نیه چونکه " ره‌قابه " قه‌ده‌غه‌ی کردبوو .

۹ - به‌ردی بووکی .. ده‌ووتریت ئەو به‌رده که له به‌رزایی تل بوته‌وه له‌و کاته‌دا بووک گوێزراوه‌ته‌وه به‌ ریکه‌وت به‌رده‌که‌ویت و شه‌هید ده‌بیت .

۱۵ - سه‌ید ته‌حسین .. له شه‌ریکدا شه‌هید ده‌کریت باپیرم به‌ کۆل گواستوو یه‌تیه‌وه بو چوارتا .

۲۵ - سپۆرت .. سه‌گه به‌وه‌فا که‌مان بوو زۆر خوشه‌ویستمان بوو به‌داخه‌وه شه‌ویکیان له پاسه‌وانی مال‌که‌مدا که که‌وتبووه خوار ئاواپیه‌وه گورگ خنکاندی .

۲۸ - چناره گه‌وره .. گه‌وره‌ترین دره‌خت بوو ناوقه‌ده‌که‌ی به‌ پیوانه پیچه‌که‌ی ده، دوانزه مه‌تریی تیده‌په‌راند ، سبیه‌ری کانی ژنان بوو ئیستا ئەو کانیه نه‌ماوه کراوه به‌ پرۆژه‌ی ئاو .

۴۶ - حه‌مه سالح ئاغا .. شاعیریکی به‌رپز بوو ، خوالی خوشبوو دۆستیکی خوشه‌ویستم بوو .

۵۰ - سیه‌ک .. باوکم له‌و شارۆچکه‌یه له‌ دایک بووه .

۵۳ - مه‌لا فه‌ره‌جی شه‌کیب .. شاعیریکی ناسراو بوو " له‌یلا و مه‌جنون " یه‌کیکه له‌ به‌رهمه‌کانی له‌ گوندی " واژه " ده‌ژیا که من له‌وئ له‌ دایک بووم، به‌رپزی منی ناو ناوه .

۶۱ - بالځ شاعیري گه وره ی کورد مه حوی له م گونده دا چاوی هه لهنیاوه .
۶۳ - مریه م خان خزمی نزیکمان بوودایکی کاک همه سالځ محمه د
بوو که نووسه ریکی بهرپز بوو کاتی خو ی له گه لایو پز دا نووسینی بلاو
کردوته وه .

۶۹ - عه بدوللا حهیران .. واده زانم له بنه رته دا خه لکی ناوچه ی قهره داغ
بوو به لام له چوارتا داده نیشته " خافتم " خه لکی " واژه " بوو ، بووه
هاوسه ری . باوکی " . د . هیدایهت عه بدوللا حهیران " ه که براده ریکی
خوشه ویستم بوو ، شاعیريکی ههست ناسک بوو ، زور به داخه وه له م یهک
دوو ساله ی رابردوو دا کوچی دواپی کرد ، بهو هوپیه وه که " جواب " م
نه بوو نه متوانی له پرسه کهیدا ناماده بم .

۷۰ - نهحمه د عوسمان .. خه لکی " ماوهت " ه و خزمی دایکمه ،
هاوسه ره که ی که ناوی بهرپز " فاطمه " خانه خه لکی " بناویله " بوو "
فه رهاد " کور یان بوو .. له هه شتا کاندا به ده سته رزیم شه هید کرا ،
نه وه ی جپی داخه خوشه ویسته که ی که په یمانی بو به یهک بونیان دابوو
.. به چاویکی پر فرمیسه که وه هات بو مالیان له سلیمانی ، نامه کانی که
" دایکی " پاراستبوونی لیی وهر ده گریته وه .. نهو که سه شاعیريکی
ناوداره ناتوانم ناوی بهینم نه وه کوو هه سته بریندار بیته .

۷۲ - میرزا بابلی ، باوکی کاکه ی فلاحی شاعیره له کاتی خو ی کاکه
له پشتی نهو وینه ی که بریتی بوو له وینه ی " پرووناک و ناشتی " کور و
کچی پارچه شاعیريکی نووسیوو نه مه سه ره تا که یه تی :

نه ی وینه جوانه که ی ده ستم

که ی شنه ی شه مال هیناتی

هه وینی تازه هه لبه ستم

لای کام فریشته وه هاتی

نه م شاعیره ی له کاتی " بهند " یدا نووسیوه .

۸۰ - نه م کوپله شاعیره ره قیب قه ده غه ی کردبوو له چاپی یه که مدا به
ناته واوی نووسراوه ، ره قیبه که ش بیگومان کورد بووه !